Ceturtdiena, 2022. gada 23. jūnijs

P9_TA(2022)0262

Nelikumīga mežizstrāde ES

Eiropas Parlamenta 2022. gada 23. jūnija rezolūcija par nelikumīgu mežizstrādi ES (2022/2523(RSP))

(2023/C 32/04)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 227. pantu,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 4., 191., 230. un 258. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Regulu (ES) Nr. 995/2010, ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus ([1]) (ES Kokmateriālu regula),

— ņemot vērā Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvu 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (Dzīvotņu direktīva) ([2]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīvu 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (Vides stratēģiskā novērtējuma direktīva) ([3]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Regulu (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem ([4]) (Orhūsas regula),

— ņemot vērā pārkāpuma lietu INFR(2020)2033, kas iekļauta Komisijas 2020. gada 12. februāra pārkāpumu paketē,

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 20. maija paziņojumu "ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu" (COM(2020)0380),

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 16. jūlija paziņojumu "Jauna ES Meža stratēģija 2030. gadam" (COM(2021)0572),

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 17. novembra priekšlikumu regulai, ar ko paredz noteikumus par to, kā Savienības tirgū darīt pieejamas konkrētas ar atmežošanu un meža degradāciju saistītas preces un izstrādājumus, kā arī par to eksportu no Savienības un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 995/2010 (COM(2021)0706), lai tādējādi ierobežotu ES izraisītu meža iznīcināšanu un meža degradāciju,

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 15. decembra priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par vides krimināltiesisko aizsardzību, ar ko aizstāj Direktīvu 2008/99/EK (COM(2021)0851), un tam pievienoto paziņojumu (COM(2021)0814),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 6. oktobra Regulu (ES) 2021/1767, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem ([5]),

— ņemot vērā jautājumu Komisijai par nelikumīgu mežizstrādi ES (O-000020/2022 – B9-0016/2022),

---

([1]) OV L 295, 12.11.2010., 23. lpp.
([2]) OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.
([3]) OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp.
([4]) OV L 264, 25.9.2006., 13. lpp.
([5]) OV L 356, 8.10.2021., 1. lpp.

— ņemot vērā Reglamenta 136. panta 5. punktu un 132. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Lūgumrakstu komitejas iesniegto rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā Lūgumrakstu komiteja ir saņēmusi lūgumrakstus Nr. 0289/2015, 0625/2018, 1248/2019, 0408/2020, 0722/2020 un 1056/2021, kuros paustas bažas par aizvien lielāku nelikumīgu mežizstrādi ES un konkrētiem gadījumiem dažās dalībvalstīs, kur ir pārkāpti ES tiesību akti vides jomā, tostarp Eiropā vēl palikušajos pirmatnējajos un senajos mežos, un ir pieprasīts veikt preventīvus pasākumus, lai mazinātu videi nodarītā kaitējuma risku un apmēru un draudus cilvēku dzīvībai un labklājībai;

B. tā kā nelikumīga mežizstrāde ir rīcība, kas rada nopietnas bažas un noved pie kaitējuma videi, biodaudzveidības zuduma, ekosistēmu degradācijas, pārtuksnešošanās un augsnes erozijas, kas izraisa dabas katastrofas, piemēram, zemes nogruvumus, un tā ir izraisījusi vairāku *Natura 2000* teritoriju, kā arī pirmatnējo un seno mežu iznīcināšanu vai kaitējumu šādiem mežiem un teritorijām; tā kā nelikumīga mežizstrāde var izraisīt aizsargājamo sugu izzušanu un dažādām augu un dzīvnieku sugām nepieciešamu īpašu dzīvotņu izzušanu, jo personas, kas iesaistītas nelikumīgās darbībās, mēdz neievērot tiesību aktus, ar kuriem tiek aizsargāti vērtīgi meža resursi;

C. tā kā Eiropola aplēses liecina, ka noziegumi pret vidi ir tikpat ienesīgi kā narkotiku tirdzniecība, bet risks, ka šādi noziegumi tiks atklāti un sodīti, ir krietni mazāks ([6]);

D. tā kā nelikumīga mežizstrāde ir nozīmīgs faktors meža degradācijā, atmežošanā un klimata pārmaiņās, kas veicina gaisa kvalitātes pasliktināšanos; tā kā nelikumīga mežizstrāde veido 15–30 % no starptautiskās kokmateriālu ražošanas un tai ir ekoloģiskas, sociālas un ekonomiskas sekas; tā kā nelikumīga mežizstrāde joprojām lielākoties netiek atklāta, tādējādi graujot ES centienus sasniegt Eiropas zaļā kursa, Klimata akta un Biodaudzveidības stratēģijas mērķus; tā kā nelikumīga mežizstrāde ļoti bieži notiek dažos no ES augstvērtīgākajiem un vislabāk saglabātajiem mežiem;

E. tā kā nelikumīgas mežizstrādes produkti ES tiek pārdoti kā sertificēti kokmateriāli ([7]); tā kā galvenās spēkā esošās sertifikācijas shēmas nespēj pilnībā izpildīt piemērojamo tiesību aktu prasības; tā kā galvenajām shēmām, kas novērtētas Komisijas 2021. gada jūlija ziņojumā par sertifikācijas un pārbaudes shēmām meža nozarē, ir nepilnības likumības definīcijās un to juridisko prasību darbības joma ir ierobežota, vai arī tās ir neskaidras; tā kā, lai gan tās nodrošina sistemātisku pieeju prasījumu nodošanai visā piegādes ķēdē, tās lielākoties neietver sistemātisku spēju reāllaikā vai citādi pārbaudīt apjomu, sugu un īpašību darījumus starp subjektiem, tāpēc šīs shēmas ir neaizsargātas pret manipulācijām un krāpšanu; tā kā visām galvenajām sertifikācijas shēmām ir grūtības ar korupcijas problēmu konstatēšanu un efektīvu risināšanu, sistēmas, kas izveidotas korupcijas gadījumu atklāšanai, ir salīdzinoši ierobežotas un slikti aptver krāpšanas risku ([8]);

F. tā kā meži ir svarīgas oglekļa krātuves, kas palīdz cīnīties pret klimata pārmaiņām;

G. tā kā nelikumīgai mežizstrādei ir būtiska nelabvēlīga sociālekonomiskā ietekme, jo nelikumīgi iegūtu kokmateriālu nelikumīga tirdzniecība atņem iztikas līdzekļus atbildīgām vietējām kopienām, un tas savukārt veicina likumpārkāpumus un nelabvēlīgi ietekmē ilgtspējīgu vietējo attīstību un likumīgu uzņēmējdarbību; tā kā nelikumīga mežizstrāde bieži ir saistīta ar izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, tāpēc tie, kuri nodarbojas ar nelikumīgu mežistrādi, var izdarīt spiedienu, lai meža produktu tirgus vērtību noturētu zemā līmenī, kas savukārt rada tirgus izkropļojumus un negodīgu konkurenci; tā kā nelikumīgas mežizstrādes rezultātā valdība zaudē ieņēmumus neiekasētu nodokļu un nodevu izteiksmē, turklāt šāda mežizstrāde veicina meža apsaimniekošanas un ar to saistīto darījumu sadārdzināšanos; tā kā koksne bieži tiek iegūta vienā dalībvalstī, bet tirgota citā; tā kā lielākā daļa nelikumīgi iegūtas koksnes tiek tirgota un izmantota kā likumīgi iegūta koksne;

([6]) https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/crime-areas/environmental-crime.

([7]) Kompetento iestāžu informatīvajā paziņojumā par ES Kokmateriālu regulas īstenošanu periodā no 2020. gada jūnija līdz septembrim ir norādīts: "Lai gan kokmateriāliem, kurus uzņēmumam *IKEA* piegādājis uzņēmums *VGSM*, bijis Mežu uzraudzības padomes (*FSC*) sertifikāts, attiecīgajā ziņojumā konstatēts, ka vairāk nekā puse no kokmateriāliem, kas pie *Velykyi Bychkiv* (Ukrainas rietumu daļā) iegūti periodā no 2018. gada aprīļa līdz jūnijam, *FSC* standartiem tomēr neatbilst un faktiski ir iegūti nelikumīgas cirtes rezultātā."

([8]) Eiropas Komisijas 2021. gada jūlija ziņojums par pētījumu, kas veikts, analizējot sertifikācijas un pārbaudes shēmas, ko izmanto meža nozarē un attiecībā uz koksnes izstrādājumiem.

Ceturtdiena, 2022. gada 23. jūnijs

H. tā kā trūkst konsekventu, saskaņotu un salīdzināmu datu par mežizstrādi ES, un nav vienotas termina "nelikumīga mežizstrāde" definīcijas;

I. tā kā dažos gadījumos tie, kuri nodarbojas ar nelikumīgu mežistrādi, ir izturējušies vardarbīgi pret mežsaimniecības amatpersonām, mežsargiem, tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem, vides aktīvistiem un pētnieciskajiem žurnālistiem, kā rezultātā vismaz sešos gadījumos ir gājuši bojā cilvēki un ir bijis daudz par mežu aizsardzību atbildīgo vajāšanas un pret viņiem vērstas vardarbības gadījumu;

J. tā kā rodas problēmas, jo nav starptautiski atzītas definīcijas darbībām, uz kurām attiecas jēdziens "nelikumīga mežizstrāde"; tā kā šis precizitātes trūkums ir nopietna juridiska nepilnība,

K. tā kā korupcija un krāpšana ir divi galvenie faktori, kas veicina nelikumīgu mežizstrādi, tādējādi izraisot nepietiekamu tiesībaizsardzību un sodāmību; tā kā tādēļ aizvien smagākas kļūst dažādas noziedzīgas darbības, piemēram, konfliktu finansēšana un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana; tā kā ES ir jārīkojas, lai izbeigtu nelikumīgu mežizstrādi un atmežošanu un lai iegrožotu nelikumīgi iegūtu kokmateriālu un koka izstrādājumu tirdzniecību;

L. tā kā *Eurojust* dati liecina, ka noziegumi pret vidi ir kļuvuši par ceturto izplatītāko noziedzīgo nodarījumu veidu starptautiskā līmenī;

M. tā kā ES Kokmateriālu regulā ir paredzēti noteikumi par kokmateriālu un koka izstrādājumu laišanu tirgū, un ar minēto regulu būtu jāpanāk, ka nelikumīga mežizstrāde nav pieļaujama; tā kā Komisija ir iecerējusi ES Kokmateriālu regulu atcelt, pieņemot priekšlikumu regulai, ar ko paredz noteikumus par to, kā Savienības tirgū darīt pieejamas konkrētas ar atmežošanu un meža degradāciju saistītas preces un izstrādājumus, kā arī par to eksportu no Savienības; tā kā ES būtu jāpalīdz dalībvalstīm, kurās nav labas meža pārvaldības sistēmas, cīnīties pret noziedzību un organizēto noziedzību, no kuras cieš meži, un būtu jāveicina vides aizsardzība, tostarp mežu aizsardzība un ilgtspējīga apsaimniekošana saskaņā ar 2008. gada 19. novembra Direktīvu 2008/99/EK par vides krimināltiesisko aizsardzību ([9]) un atbilstoši mērķiem, kas noteikti Eiropas zaļajā kursā, Biodaudzveidības stratēģijā, Nulles piesārņojuma rīcības plānā un aprites ekonomikas rīcības plānā;

N. tā kā nelikumīgu darbību rezultātā veidojas prakse, kas nav ilgtspējīga, tiek mazināta mežu vērtība un nonivelēti dažādi pakalpojumi, kurus meži nodrošina videi, ekonomikai un sabiedrībai, un tas viss noved pie klajas atmežošanas un meža degradācijas;

O. tā kā nelikumīga mežizstrāde ir saistīta ar cilvēktiesību pārkāpumiem un vardarbību, kā arī noziegumiem, kuriem ir sakars ar krāpšanu un korupciju, piemēram, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas;

P. tā kā ir sāktas vairākas pārkāpuma procedūras pret dalībvalstīm, kuras šajā ziņā, iespējams, nav īstenojušas ES tiesību aktus;

Q. tā kā saskaņā ar Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) un citiem dalībvalstu pārvaldītiem fondiem meža īpašnieki pašlaik ir tiesīgi saņemt kompensāciju par videi un klimatam nodrošinātiem meža pakalpojumiem, atbalstu meža saglabāšanai, atjaunošanai un aizsardzībai un kompensāciju par *Natura 2000* meža teritorijām, to uzturēšanu un darbībām, kas uzlabo meža ekosistēmu noturību un vides vērtību;

R. tā kā dalībvalstu meža apsaimniekošanas plāniem būtu jāatbilst pasākumiem, kas vajadzīgi, lai aizsargātu un atjaunotu biodaudzveidību mežos, un tiem vajadzētu būt pieejamiem sabiedrībai; tā kā ne visos *Natura 2000* teritoriju apsaimniekošanas plānos ir atzīta pirmatnējo un seno mežu unikālā vērtība, un tā kā stingri aizsargājamu mežu saglabāšanas pasākumi pilnībā neizslēdz mežizstrādes iespēju, kas var būt pretrunā pirmatnējo un seno mežu saglabāšanai ilgtermiņā,

1. mudina dalībvalstis pilnībā īstenot un pildīt pienākumus, kas noteikti spēkā esošajos ES tiesību aktos vides jomā; aicina Komisiju rīkoties ātrāk, iedarbīgāk un pārredzamāk, tostarp regulāri sekojot līdzi attiecīgajiem gadījumiem, un īstenot pārkāpuma procedūras, lai novērstu visus pienākumu nepildīšanas gadījumus; aicina Komisiju atvēlēt pietiekami daudz resursu, lai pārvarētu pašreizējo kavēšanos; uzskata, ka pietiekams kvalificētu darbinieku skaits un resursu daudzums ir uzskatāms par priekšnoteikumu tam, lai sekmīgi tiktu īstenotas un izpildītas ES politikas nostādnes;

([9]) OV L 328, 6.12.2008., 28. lpp.

2. norāda, ka nelikumīga mežizstrāde ES joprojām ir problēma; pauž bažas par nelikumīgas mežizstrādes gadījumu nelabvēlīgo ietekmi uz Eiropas mežiem, savvaļas dzīvotnēm, iekšējo tirgu un ES rīcību klimata jomā; aicina Komisiju un dalībvalstis rūpīgi izvērtēt šādu parādību sociālekonomiskos cēloņus un pilnībā īstenot attiecīgos ES un valstu tiesību aktus, lai efektīvi izstrādātu konkrētus un tūlītējus pasākumus cīņai pret nelikumīgu mežizstrādi, kuru mērķis ir novērst to, ka tā kļūst par tendenci, ņemot vērā saistības, kas izriet no dabas aizsardzības direktīvām, un mērķus, kas noteikti Biodaudzveidības stratēģijā, kuru apstiprinājušas dalībvalstis; pauž bažas par to, ka strauji augošās materiālu un enerģijas cenas un nulles likme, kas saskaņā ar emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu paredzēta biomasas emisijām, spiedienu uz mežiem varētu palielināt tiktāl, ka ilgtspējai atbilstošs līmenis būtu pārsniegts, un to cita starpā veicinātu arī nelikumīga mežizstrāde, jo pretstatā iespaidīgajam peļņas procentam risks ir niecīgs, vienlaikus ņemot vērā arī pašreizējos sociālos un ekonomiskos apstākļus, kādos dzīvo cilvēki ES attālos un lauku apvidos;

3. pauž bažas par to, ka pieaugošā nelikumīgā mežizstrāde ES graus Eiropas zaļā kursa, ES Biodaudzveidības stratēģijas un Meža stratēģijas mērķus, jo tā liecina par nespēju nosargāt unikālo ekoloģisko daudzveidību un pēdējos pirmatnējos un senos mežus, kas vēl ir palikuši, kā arī atjaunot un saglabāt dabiskās dzīvotnes un savvaļas augu un dzīvnieku sugas, un tā vājina efektīvi aizsargājamu un stingri aizsargājamu teritoriju mērķrādītājus;

4. uzsver, ka 20 % no visas pasaules CO_2 emisiju apjoma rodas atmežošanas dēļ; pauž bažas par nelikumīgas mežizstrādes negatīvajām sekām — pārtuksnešošanos, augsnes eroziju un tādām parādībām kā plūdi; uzsver, ka atmežošana ir arī saistīta ar daudzu sugu izzušanu, jo nelikumīgas mežizstrādes rezultātā tās zaudē savas dzīvotnes;

5. aicina dalībvalstu prokurorus un kompetentās iestādes ar pilnu likuma spēku izmeklēt visus nelikumīgās mežizstrādes gadījumus, kā arī nelikumīgi iegūtu kokmateriālu pārvadāšanu, uzglabāšanu, izplatīšanu un tirdzniecību;

6. uzsver, ka meža ilgtspējīga apsaimniekošana, aizsardzība un saglabāšana, pamatojoties uz izmērāmiem rādītājiem un robežvērtībām, ir svarīgs jautājums saistībā ar Eiropas mežsaimniecības nākotni; atbalsta dabai tuvas sertifikācijas shēmas ieviešanu, lai saglabātu pilnu biodaudzveidības spektru, nodrošinātu ilgtermiņa produktivitāti un noturību, kā arī reaģētu uz videi, ekonomikai un sabiedrībai aktuālām problēmām;

7. aicina Komisiju un dalībvalstis veikt vajadzīgos pasākumus, lai īstenotu pamatīgu kontroli ar mērķi izsekot kokmateriālus, kurus izmanto Eiropas uzņēmumi, un tādējādi garantēt ES Kokmateriālu regulas pilnīgu izpildi;

8. stingri uzsver, ka Komisijai būtu jāpanāk, lai valstu stratēģiskajos plānos atbilstošas finanšu līdzekļu summas būtu atvēlētas biodaudzveidības atjaunošanai teritorijās, kuras nelikumīga mežizstrāde ir skārusi vissmagāk; atgādina, ka Parlamenta 2021. gada 9. jūnija rezolūcijā par ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam ir norādīts — dalībvalstīm būtu jāsasniedz daudzgadu finanšu shēmā paredzētais mērķis vismaz 10 % no gada izdevumiem atvēlēt biodaudzveidībai; ar nožēlu konstatē, ka dažās dalībvalstīs biodaudzveidībai paredzētā finansējuma mērķrādītājs ne tuvu nesasniedz 10 %, par ko tika panākta vienošanās;

9. pauž nožēlu par to, ka meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā vēl nav definētas ne robežvērtības vai diapazoni, kas kalpotu par etalonu vēlamajam mežu stāvoklim, ne arī pietiekami kritēriji saistībā ar ekosistēmu veselību, biodaudzveidību un klimata pārmaiņām; tāpēc pieprasa noteikt jaunus rādītājus un robežvērtības, kas nepieciešamas, lai meža ilgtspējīga apsaimniekošana būtu īstenojama;

10. aicina visas dalībvalstis nodrošināt, ka kokmateriālu izsekošanas sistēmas darbojas pilnvērtīgi un ka sankcijas mežsaimniecības nozarē ir samērīgas un atturošas, lai patiešām mazinātu vēlmi nodarboties ar nelikumīgu mežizstrādi; pauž nopietnas bažas par to, ka sodi patlaban nav samērīgi salīdzinājumā ar koka izstrādājumu vērtību un ka attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem dažkārt tiek izteikts tikai aizrādījums vai uzlikts ļoti niecīgs administratīvais sods; aicina dalībvalstis nodrošināt līdzekļus, ko atvēlēt par mežsaimniecību atbildīgo valsts iestāžu darbības uzlabošanai, lai vajadzības gadījumā palielinātu tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku skaitu un sāktu tiesvedību un kriminālprocesus nelikumīgas mežizstrādes gadījumos, pamatojoties uz pierādījumiem, ko guvusi policija vai ko policijai nodevušas trešās personas; aicina, pārskatot Direktīvu par vides kriminaltiesisko aizsardzību, paredzēt kriminālprocesa piemērošanu, cita starpā attiecībā uz fiziskām personām;

11. aicina visas dalībvalstis apmainīties ar tiesībaizsardzības iestāžu labāko praksi, lai spēcīgāk cīnītos pret jebkādām saistītām nelikumīgām darbībām;

Ceturtdiena, 2022. gada 23. jūnijs

12. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka sabiedrībai ir pieejama vides informācija, kā arī sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanā un taisnīgums saistībā ar meža apsaimniekošanas plāniem tiek garantēts, ievērojot Orhūsas regulu;

13. uzsver, ka ir pareizi jānovērtē meža apsaimniekošanas plānu ietekme uz vidi un ka dalībvalstīm ir jāpārskata tie plāni, kuri neatbilst valsts tiesību aktiem;

14. pauž nožēlu par uzbrukumiem, tostarp nāvējošiem uzbrukumiem, mežsaimniecības amatpersonām, mežsargiem, tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem, vides aktīvistiem un pētnieciskajiem žurnālistiem un atgādina, ka šos uzbrukumus bieži veic fiziskas personas vai labi organizētas un labi aprīkotas bandas, kuras nodarbojas ar nelikumīgu mežizstrādi, saasina vardarbību un regulāri nodarbojas ar iebiedēšanu;

15. aicina valstu un ES iestādes preventīvi un stingri rīkoties, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību valsts un ES tiesību aktiem vides jomā; atzīmē, ka procesuālās nepilnības un pārbaužu trūkums mazina Kokmateriālu regulas praktisko efektivitāti; mudina ES likumdevējiestādes izmantot iespēju, ko sniedz sarunas par priekšlikumu regulai, kas attiecas uz neatmežojošiem izstrādājumiem (COM(2021)0706), lai gūtu mācību no ES Kokmateriālu regulas īstenošanas un izpildes un uzlabotu dalībvalstu kompetento iestāžu statusu, noteikumus par to kontroles mehānismu skaitu un kvalitāti, to attiecībām un sadarbību ar citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm, ar citām valsts iestādēm un ar Komisiju; aicina dalībvalstis stingri īstenot attiecīgo spēkā esošo tiesību aktu noteikumus, aizliedzot nelikumīgi iegūtu kokmateriālu izmantošanu un nonākšanu ES tirgū; prasa noteikt, ka nelikumīga mežizstrāde ir krimināInoziegums, par ko jāpiemēro attiecīgi krimināIsodi, kā arī to attiecīgi iestrādāt pārskatītajā direktīvā par vides krimināltiesisko aizsardzību, un pieprasa spēcīgāku Eiropas sadarbību cīņā pret nelikumīgu mežistrādi; prasa visās dalībvalstīs vienoti noteikt, ka nelikumīga mežizstrāde ir noziegums pret vidi, lai tādējādi garantētu, ka par nelikumīgu mežizstrādi visā ES tiek piemērotas saskaņotas procedūras un sodi;

16. uzsver, cik nozīmīgi ir preventīvi pasākumi, lai mazinātu kaitējumu videi un ekonomikai un draudus cilvēku dzīvībai, ko rada nelikumīga mežizstrāde; atzīst, ka nesen ir panākts zināms progress dalībvalstu līmenī — ir ziņots, ka uzlabojusies kokmateriālu izsekošana un ir pārskatīti un pastiprināti sodi, kas valsts tiesību aktos ir paredzēti nelikumīgas mežizstrādes apkarošanai; uzsver, ka attiecīgajās dalībvalstīs ir vajadzīgi degradētu vides teritoriju pienācīgas atjaunošanas plāni; atgādina, ka koordinēta Eiropas pieeja un preventīvi pasākumi var palīdzēt izskaust nelikumīgu mežizstrādi; aicina dalībvalstis panākt, ka to meža monitoringa sistēmas ir kvalitatīvākas un pilnīgāk izstrādātas, lai varētu nonākt pie pamatīgiem secinājumiem par meža apsaimniekošanas plānu efektivitāti *Natura 2000* tīkla teritorijās; norāda — lai atbilstīgi novērtētu ar *Natura 2000* saistīto pasākumu efektivitāti, monitoringa ietvaros būtu jāapkopo vairāk datu par teritorijām tīklā un ārpus tā un par saglabāšanas pārvaldības kvalitāti;

17. aicina Komisiju pārskatīt ES Kokmateriālu regulu, lai to piemērotu plašāk visiem kokmateriāliem un koka izstrādājumiem, kas tiek tirgoti Eiropas tirgū, un tādējādi garantētu vienlīdzīgus konkurences apstākļus un nepieļautu negodīgu konkurenci;

18. uzsver sabiedrības lielo interesi par cīņu pret nelikumīgu mežizstrādi, par ko liecina arī Lūgumrakstu komitejai iesniegtie lūgumraksti Nr. 1248/2019, 0408/2020, 0722/2020 un 1056/2021, kuros nosodīts nelikumīgas mežizstrādes pieaugums, kam par iemeslu bieži vien ir vāja ES tiesību aktu izpildes nodrošināšana teritorijās, kuras ir aizsargājamas, vai satelītnovērošanas sistēmu darbības apturēšana, kā arī aizvien biežāka agresija pret meža nozares darbiniekiem, aktīvistiem un žurnālistiem;

19. aicina dalībvalstis īstenot piemērotus tiesībaizsardzības pasākumus, lai apkarotu nelikumīgu mežizstrādi un aizsargātu vides aizstāvjus, žurnālistus un trauksmes cēlējus; aicina dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, lai nepieļautu, ka tiesu iestādes noraida lietas, kas saistītas ar nelikumīgu mežizstrādi; atzīst, cik svarīga ir pilsoniskās sabiedrības, tostarp nevalstisko organizāciju un vides aizstāvju, aktīva darbība un iesaistīšanās, mudinot uz rīcību klimata politikas un biodaudzveidības jomā, un prasa ES šādu darbību atbalstīt; uzsver, ka ir jāgarantē pilsoniskās sabiedrības līdzdalība pārredzamības sistēmā, kas noteikta ar Parīzes nolīguma 13. pantu;

20. aicina Komisiju uzņemties vadību cīņā pret nelikumīgu mežizstrādi visā pasaulē un veicināt vienotas, skaidras un starptautiski atzītas definīcijas īstenošanu attiecībā uz to, kāda veida darbības ietver termins "nelikumīga mežizstrāde", lai tādējādi novērstu patlaban aktuālās regulējuma nepilnības, kas ļauj attiecīgo standartu neievērot; kā pirmo soli atzinīgi vērtē priekšlikumu regulai par neatmežojošiem izstrādājumiem;

21. aicina Komisiju un dalībvalstis bieži izvērtēt pieejamos datus, kuru pamatā ir gan uz zemes veikts monitorings, gan tālizpētes tehnoloģijas, piemēram, visu *Natura 2000* meža teritoriju satelītattēli, veikt attiecīgus pasākumus, tostarp uzsākt pārkāpuma procedūras, ja ir pierādījumi, ka šīm teritorijām ir nodarīts kaitējums vai tās tiek iznīcinātas, un šos novērtējumus un pasākumus publiskot; uzsver, ka satelītattēli ir efektīvāki, ja tos apvieno ar datiem, kas iegūti uz vietas, tāpēc šādus datus nevajadzētu atstāt novārtā; aicina dalībvalstis novērst kaitējumu, kas nodarīts aizsargājamām meža dzīvotnēm vai aizsargājamām meža sugu dzīvotnēm *Natura 2000* teritorijās, kuras cietušas no meža iznīcināšanas un nelikumīgas mežizstrādes;

22. uzsver, ka Komisijai ir jānodrošina, lai ES tiesību akti tiktu ievēroti un izpildīti; saprot, ka pienākums pierādīt pārkāpuma faktu ir Komisijai, kura pārkāpumu gadījumos nedrīkst paļauties uz pieņēmumiem; tomēr uzsver — Komisija gan ir apstiprinājusi, ka ES tiesību aktu pareiza piemērošana joprojām ir prioritāte, taču tas, cik daudz laika prasa daži pārkāpumu gadījumi, arī tad, ja Komisijai ir pietiekami daudz pierādījumu, vedina domāt citādi; par bezatbildību sauc to, ka laikā, kad tiesību akti vides jomā ir visbiežāk pārkāptie tiesību akti un ar Eiropas zaļo kursu ir ieviestas jaunas iniciatīvas, Komisijas Vides ģenerāldirektorātā ir vērojams sistemātisks un pastāvīgs personāla trūkums; pauž nožēlu par to, ka Komisijas bezdarbības un ES personālam paredzētā budžeta samazināšanas dēļ tiek zaudētas neaizstājamas vērtības; iesaka Komisijai un dalībvalstīm attiecīgi koriģēt savas prioritātes;

23. aicina Komisiju sistemātiski izmantot visus pieejamos tehnoloģiju sasniegumus — piemēram, tālizpētes iespējas —, lai panāktu pilnīgu atbilstību ES Kokmateriālu regulai un līdz ar to varētu vispusīgi izvērtēt Eiropas mežu stāvokli;

24. mudina Komisiju, Padomi un dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, kas iedibinātu un pilnveidotu policijas sadarbību, kurā iesaistītos visu dalībvalstu kompetentās iestādes, ar mērķi nepieļaut, atklāt un izmeklēt mežsaimniecībā pastrādātus noziedzīgus nodarījumus un šādu nodarījumu rezultātā iegūtu kokmateriālu tirdzniecību; uzsver, ka Komisijai, Padomei un dalībvalstīm būtu sistemātiski jāizvērtē, cik efektīva ir policijas sadarbība, un tā periodiski jāuzlabo;

25. aicina Komisiju un Padomi rūpīgi izvērtēt iespējamās negatīvās sekas, kas ES mežiem varētu rasties tādēļ, ka meža biomasa tiek popularizēta kā energoresurss, un to jo īpaši darīt sarunās par paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %" un saistībā ar Atjaunojamo energoresursu direktīvas ([10]) (AED III) pārskatīšanu;

26. aicina Komisiju veicināt paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar cīņu pret nelikumīgu mežizstrādi un tās sekām, un tas cita starpā attiecas arī uz zaļu publisko iepirkumu un pārredzamību patērētājiem, lai būtu zināmi tie uzņēmumi, kuri tirgojas ar nelikumīgi iegūtiem kokmateriāliem;

27. aicina Komisiju modri sekot līdzi tam, lai pareizi būtu īstenota ES Kokmateriālu regula, Dzīvotņu direktīva, Vides stratēģiskā novērtējuma direktīva un Direktīva par savvaļas putnu aizsardzību ([11]), kā arī Orhūsas regula, jo ES vides tiesību aktu īstenošanas nepilnības var būt faktors, kas veicina iespēju, ka tiks pastrādāti noziegumi pret vidi; norāda, ka šo tiesību aktu pārkāpumi var novest pie vides un ekoloģiskajām katastrofām, piemēram, augsnes degradācijas un erozijas, zemes nogruvumiem, plūdiem, unikālu savvaļas sugu izmiršanas, atmežošanas un pēdējo ES pirmatnējo un seno mežu izzušanas;

28. aicina Komisiju izvērtēt patlaban aktuālās regulējuma problēmas un savu kontroli uzlabot, lai izskaustu visas juridiskās nepilnības, kas ļauj Eiropas Savienībā izmantot nelikumīgi iegūtus kokmateriālus, kā tas tagad arī notiek, piemēram, izmantojot tādus paņēmienus kā likumīgi iegūtu kokmateriālu kombinēšana ar nelikumīgi iegūtiem kokmateriāliem attiecīgo kokmateriālu izcelsmes sertificēšanas vajadzībām;

29. aicina Komisiju savu tirdzniecības politiku izmantot, lai nelikumīgu mežizstrādi iegrožotu starptautiskā līmenī; uzsver, ka nelikumīgi iegūtu kokmateriālu imports no trešām valstīm kropļo Eiropas tirgu, tādēļ Eiropas ražotāji nonāk negodīgā situācijā; atgādina, ka šādu nelikumīgu kokmateriālu izmantošana kaitē arī kopienām, kuru teritorijās tos iegūst, un veicina to, lai šādu kokmateriālu nelikumīga iegūšana un visi ar to saistītie noziegumi turpinātos; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumā regulai par neatmežojošiem izstrādājumiem piedāvātos noteikumus par obligātu uzticamības pārbaudi uzņēmumiem, kuri vēlas laist ES tirgū noteiktas preces;

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

([11]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp.).

30. uzsver, ka ir svarīgi īstenot projektus, kuru mērķis ir veicināt dabai tuvu meža apsaimniekošanu un vides aizsardzību, atjaunošanu un saglabāšanu, vienlaikus atbalstot kopienas, kas ir atkarīgas no mežsaimniecības resursiem, un šajā nolūkā veidot īsas piegādes ķēdes un attīstīt ekotūrismu; ierosina izstrādāt demokrātisku meža pārvaldību un projektus ciešā sadarbībā ar vietējām pašvaldībām, kuras cieši sadarbojas ar ieinteresētajām personām un vietējām kopienām, ko vides pārmaiņas un apjomīgas kokmateriālu ražošanas un tirdzniecības negatīvās sekas tieši un netieši ietekmē visvairāk;

31. aicina ES un dalībvalstis izvērtēt vēl arī citas iespējas sadarboties, lai cīnītos pret nelikumīgu mežizstrādi un to nepieļautu; iesaka Komisijai nodrošināt dalībvalstīm sadarbības platformu, lai izstrādātu un uzlabotu valstu meža monitoringa digitālos rīkus, ziņotu par nelikumīgas mežizstrādes gadījumiem un nodrošinātu iespēju pret nelikumīgu mežizstrādi ātri un efektīvi vērsties pārrobežu mērogā;

32. aicina dalībvalstis uzņemties galveno atbildību par vides, tostarp mežu, aizsardzību un gādāt par mežsaimniecības amatpersonu drošību; atgādina, ka korupcija publiskajās iestādēs joprojām ir svarīgs faktors, kas veicina nesodāmību par nelikumīgu mežizstrādi un nodarījumiem pret vides aktīvistiem;

33. aicina dalībvalstis, ciktāl tas iespējams, saskaņot savus noteikumus par nelikumīgi iegūtu kokmateriālu kontroli, lai tādējādi nepieļautu, ka dalībvalstīs, kur kontroles mehānismi ir vāji, valsts regulējuma kontekstā tiek izmantoti nelikumīgi iegūtu kokmateriālu izplatīšanas kanāli;

34. aicina prokurorus, izmeklētājus, mežsargus un finanšu ekspertus apvienot spēkus un zināšanas, lai ātri un sekmīgi atklātu, izmeklētu un sodītu organizēto noziedzību;

35. atgādina, ka ES līdzekļi varētu būt pieejami, lai finansētu kompensācijas par videi un klimatam nodrošinātiem meža pakalpojumiem, meža ekosistēmu noturības un vides vērtības uzlabošanu, meža atjaunošanu, saglabāšanu un aizsardzību, kā arī kompensācijas par *Natura 2000* mežu teritorijām, tostarp mazu mežsaimniecību īpašniekiem;

36. ierosina ieviest regulāru novērošanu (tostarp drošības/policijas patruļas un novērošanu no gaisa) mežos un teritorijās, kur tiek pārvadāti kokmateriāli, vai gadījumos, kad ir ziņots par nelikumīgu mežizstrādi vai tās rezultātā iegūtu kokmateriālu pārvadāšanu un tirdzniecību; uzsver, ka ir jāpalielina policijas informētība par nelikumīgas mežizstrādes noziegumiem, un aicina dalībvalstis rīkot īpašu apmācību tiesībaizsardzības amatpersonām, lai nodrošinātu tām praktiskus instrumentus, prasmes un zināšanas, kas ir nepieciešamas, lai nepieļautu un atklātu nelikumīgu mežizstrādi un sauktu attiecīgos subjektus pie atbildības, kā arī aizsargātu vides aktīvistus, trauksmes cēlējus un par mežu apsaimniekošanu atbildīgos darbiniekus; mudina dalībvalstis sadarboties, lai prātīgi izmantotu resursus, cenšoties nepieļaut šā pasākuma nepareizu īstenošanu;

37. atgādina, ka nelikumīga mežizstrāde bieži ir saistīta ar citiem noziegumu veidiem, piemēram, ar nelikumīgu tirdzniecību, korupciju, krāpšanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, kam pārsvarā ir pārrobežu dimensija; tāpēc uzsver, ka informācija par nelikumīgu mežizstrādi ir jāuzskata par būtisku citu nopietnu noziegumu izmeklēšanai un ka ar šo informāciju ir jāapmainās ar Eiropolu, lai atvieglotu pārrobežu izmeklēšanu;

38. uzsver, ka viens no veidiem, kā panākt, lai būtu labāk īstenoti un izpildīti ES vides tiesību akti, un kā cīnīties ar nopietniem pārrobežu noziegumiem pret vidi, ir paplašināt Eiropas Prokuratūras (EPPO) pilnvaras saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 86. panta 4. punktu, tā izveidojot ES zaļā prokurora amatu;

39. aicina Komisiju piešķirt finansējumu cīņai pret nelikumīgu mežizstrādi;

40. uzsver, ka ir svarīgi palielināt pārredzamu un kvalitatīvu datu pieejamību, un pienācīgi ņem vērā jaunās ES Meža stratēģijas mērķi uzlabot saskaņotu datu vākšanu šajā jomā; uzskata, ka ir būtiski izmantot jau izveidotās struktūras, jo īpaši valstu mežu reģistrus un Eiropas Meža informācijas sistēmu, lai policija varētu sekmīgāk operatīvi reaģēt uz noziedzības aspektiem, kam ir sakars ar mežsaimniecību; atzīst, ka ar mežu saistītiem pamata un arī specifiskiem mainīgajiem lielumiem ir vajadzīgi visās dalībvalstīs savlaicīgi savākti, bieži apkopoti un salīdzināmi dati; tāpēc atbalsta ierosinājumu veidot ES mēroga mežu novērošanas, ziņošanas un datu vākšanas sistēmu; aicina dalībvalstis vākt datus par pārbaudes darbībām, konstatēto pārkāpumu skaitu, kā arī par piemēroto sankciju veidu un apmēru;

41. aicina dalībvalstis uzlabot sabiedrības informētību par cīņu pret nelikumīgu mežizstrādi un par ziņošanas rīkiem, kas pieejami, cita starpā rīkojot mērķtiecīgas komunikācijas kampaņas; aicina dalībvalstis bērnu izglītības programmās meža saglabāšanu iestrādāt kā vienu no dabas mantojuma saglabāšanas jēdzieniem;

42. uzsver, ka ar vidi saistītai tiesvedībai ir vajadzīgi juridisko profesiju pārstāvji, kam ir īpašas zināšanas un kompetence; tāpēc ierosina dalībvalstīm augstskolu jurisprudences studiju programmās stiprināt vides komponentu;

43. uzsver, ka tālizpētes tehnoloģiju, piemēram, satelītattēlu, izmantošana nolūkā papildināt uz vietas savāktos inventarizācijas datus un veiktās pārbaudes var palīdzēt kompetentajām iestādēm ES un valstu līmenī precīzāk un ātrāk apzināt plašas teritorijas, kur notiek nelikumīga mežizstrāde; uzsver, ka šie dati ir jākalibrē ar datiem, kas iegūti, veicot monitoringu uz zemes, lai tādējādi nodrošinātu secinājumu precizitāti; aicina dalībvalstis pilnībā izmantot ES Satelītcentrā pieejamos instrumentus, lai stiprinātu savas spējas apkarot nelikumīgu mežizstrādi; norāda — lai gan meža izciršanu var konstatēt ar satelītattēlu palīdzību, likumīgu un nelikumīgu mežizstrādi nošķirt joprojām ir problemātiski; uzsver — tas, cik efektīvi nelikumīgu mežizstrādi var iegrožot ar satelītu resursiem, ir atkarīgs no iestāžu spējas izmantot informāciju un to koordinēt ar citiem (uz zemes esošiem) monitoringa instrumentiem un datubāzēm; uzskata, ka satelītattēli var papildināt uz vietas veiktās pārbaudes un inventarizācijas datus un tie var būt vērtīgs līdzeklis nelikumīgas mežizstrādes atklāšanai, un var palīdzēt netieši izsecināt nelikumīgas mežizstrādes pastāvēšanu, apzinot ceļus ārpus atļautajām teritorijām;

44. atgādina, ka tehnoloģiskajai inovācijai ir būtiska nozīme, lai apkarotu nelikumīgu mežizstrādi un noziegumus pret vidi kopumā; aicina Komisiju piešķirt finansējumu dalībvalstu tehnoloģiskajam atbalstam, kas valstu tiesībaizsardzības amatpersonām dotu iespēju izmantot pašus labākos instrumentus;

45. uzsver, ka faktu vākšanas misija nelikumīgas mežizstrādes skartajās teritorijās palīdzētu izvērtēt faktisko situāciju uz vietas, galvenos faktorus, kas veicinājuši nelikumīgu mežizstrādi, tās ietekmi uz vietējiem iedzīvotājiem, kā arī noskaidrot, kā konkrētos gadījumos rīkoties tālāk;

46. aicina Komisiju nodrošināt, ka ES neatbalsta iniciatīvas un projektus, kas varētu veicināt nelikumīgu mežizstrādi un atmežošanu vai cita veida kaitīgu ietekmi uz vidi.

47. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.